

COMPUTER

A NÉPSZABADSÁG
informatikai magazinja

2001. június 19.

VIII. évfolyam, 22. szám

te ch n i k a

A Magyar Optikus
Ipartestület ajánlásával

LG FLATRON®

www.flatron.com

GÉPBŐVÍTÉS *praktikusan*

8-9. OLDAL

www.comptech.hu

ÉRTHETŐ ♦ FONTOS ♦ HASZNOS

UTAZÁS, NYARALÁS, KOFFER

Így, szezon elején az ember egyre gyakrabban böngészgeti a könnyű, nyári témákat a hálón. Egy szerfölött hasznos (ráadásul picurka) programra bukkantunk az interneten: <http://php.zdnet.de/download/showprg-wc.php3?id=de0APH>. Szerzője, a wormsi Ralf Heinzelmann megérdemli, hogy nevét megörökítsük. A szoftvert bárki 30 napig ingyen használhatja, a határidő leteltével azonban vagy átutalja az árát a szellemi termék tulajdonosának és megkapja a teljes változatot, vagy becsületesen letörli a számítógépének merevlemezéről. A program címe: Koffer 99. Ilyenkor, a nagy nyári szabadságolások előtt és idején (és mindannyiszor, amikor útra készülünk) vehetjük igazán hasznát, mert amellett, hogy "segít csomagolni", egyúttal leltár is készíthető általa mindarról, amit a néhány hetes útra a különféle bőröndökben, táskákban elhelyeztünk. Elképesztő, hogy mennyi mindenre kell gondolni a csomagolás közben, nehogy valami otthon maradjon. A Koffer című program írója német alaposággal vette számba a teendőket, és lehetőséget ad arra is, hogy a szoftver használója kiegészítse a leltárt. Még az ébresztőórát is fölajánlja...

Kétmillió WESTEL-ELŐFIZETŐ

► (Munkatársunktól) A Westel előfizetőinek száma a múlt héten elérte a kétmilliót – tájékoztatta a cég a sajtó képviselőit. A rendkívül dinamikus fejlődő magyar távközlés elmúlt közel tíz esztendejében a Westel fejlődése igazi sikertörténet. A GSM-rendszerű digitális mobiltelefonia hazai térhódítása első esztendejének végén, 1994-ben 57 ezer előfizető bizalmát élvezte, a félmilliomodik „határvonalat” 1998-ban lépte át, és tizenöt

hónapja, 2000 márciusában regisztrálta az egymilliomodik ügyfelét. Abban, hogy a mobiltelefon mindennapos használati eszközzé vált Magyarországon és számos ember üzleti és magánéletének nélkülözhetetlen része, valamint hogy a hazai mobiltelefon-ellátottság meghaladja a 38 százalékot, jelentős szerepe van a piacvezető Westelnek. Míg a Föld minden 12 lakosából egy már rendelkezik GSM-telefonnal, és világszerte több mint félmillió mobiltelefon használható, Magyarországon mára minden ötödik ember a 06-30-asok családjába tartozik.

KONFERENCIA

az e-gazdaságról

► (Munkatársunktól) A digitális korszak gazdaságának piaci elve a valós felhasználói igényeket kielégítő „közös szolgáltatói csomag”. Az internetes jelenlétet összefüggő szolgáltatásokat nyújtó vállalatok nem különálló, elszigetelt egységei a gazdaságnak, hanem együttműködésre, integrált szolgáltatások közös nyújtására, kulcsrész megoldások szállítására képes partnerek – hangzott el az Amerikai Kereskedelmi Kamara e-gazdaságról szóló rendezvényén, ahol egy működő e-koalíció résztvevőinek (az Infigate, az econet.hu, az E-Group és az Oracle) vezetői számoltak be a sikeresen alkalmazott új gazdasági modellről. A budapesti rendezvény résztvevői egyetértettek abban, hogy az EU-csatlakozás egyik alappillért jelentő e-gazdaság, és a ráépülő információs társadalom, valamint e-közigazgatás az ország sikerének egyik legfőbb biztosítéka.

TÖBBNYELVŰSÉG AZ INTERNETEN

► (Munkatársunktól/newsfactornetwork) Tinktettel az internet világméretű elterjedésére, a sok országban jelen lévő cégek, intézmények mindinkább arra kényszerülnek, hogy mondanivalójukat többnyelvű weboldalon tegyék közzé, és ne csupán angol anyanyelvű vagy angolul értő üzleti partnerekhez, célközönséghez szóljanak. Az Aberdeen Group http://www.aberdeen.com piackutató vállalat felmérése szerint a következő két évben az elektronikus kereskedelmi forgalom jó 66 százaléka amerikai dollárban realizálódik, ám az Amerikai Egyesült Államok határain kívül. 2005-re már a nem angol kommunikáló internethasználók lesz-

nek többségben. A Yahoo! például máris hozzálátott szolgáltatásainak nyelvi szélesítéséhez: több európai nyelv mellett már kínaiul és hindüül is „szól”. Michael Erbschoenen, a Computer Economics http://www.computereconomics.com elemzőjének véleménye: a több országban, az egész földkerekségen jelen lévő vállalatok mindenképpen hozzá kell látniuk többnyelvű internetes aktivitásuk megteremtéséhez. Mi több, ha boldogulni akarunk, a globális üzleti hálózatoknak kell a legrovidebb időn belül váltaniuk, és kitörniük az angol nyelv szorításából. Az Aberdeen Group statisztikája szerint tavaly a „Fortune 100”-ban szereplő vállalatok 57 százaléka már több nyelven internetezett; egy évvel előtte ennek csupán a fele.

enter

LIBERO

Hát ezt is megértük! A magyar országgyűlés elfogadta az Egységes Hírközlési Törvényt, tehát 2002 januárjában beköszönt nálunk a Kánaán. Végre szabad lesz a verseny a távközlésben! Ettől töredékre esnek az árak, olcsó, sőt ingyenes lesz az internet, a szolgáltatók keresik majd a kegyeinket. Ráadásul az olcsóság tovább pörgeti a gazdaságot, növekszik a jövedelem, ettől még jobban pörgünk, és hipp-hopp utolérjük Európát.

Azán felébredünk. Merit amit eddig írtam, az egy szép álmom, de aligha válik valóra. Ez nem azt jelenti, hogy szerintem nem lesz verseny, még csak azt sem, hogy elmarad az árak csökkenése, de aki azt hiszi, hogy januártól megváltozik a világ, az nagyot téved. A távközlés ugyanis része a magyar gazdaságnak, tehát egy politikai törvénytől nem lépheti át a gazdasági törvények korlátait.

Ezek a törvények pedig kegyetlenek. Van egy gazdaságunk, amely már elindult a fejlődés útján, de még nagyon messze van az uniós átlagtól is, pláne az élenjáróktól. A példák pedig, amelyek az ott tapasztalt csodálatos árcsökkenésekről szólnak, a gazdaságok különbözősége miatt nem alkalmazhatók a magyar viszonyokra. Tőlünk nyugatabbra a távközlési díjak általában még a liberalizáció után is magasabbak, mint nálunk most, a verseny előtt. Régebben persze még magasabbak voltak, tehát az extra profitból könnyen lehetett engedni. Nálunk is szépen keresnek a távközlési társaságok, de messze kisebb az ártartalékuk, mint akkor volt a nyugatiaknak. És sajna, itt nem hivatkozhatunk a bérek különbségére, mert a távközlési szektorban a bérek szerepe az árakban meghatározóan csekély.

Akkor hát mire számíthatunk? Szerintem szolid árcsökkenésre és lassan élénkülő versenyre. Névekedni fog a szolgáltatók száma és ettől a szolgáltatások választéka is. De a nagy változásokra még várni kell. Hogy mennyit, az a gazdaság állapotától függ. Ha ez javul, akkor lesz igazán olcsó telefon és akár ingyen internet. De ha ez elériük, akkor ezek már nem is lesznek annyira fontosak, mert akár meg is tudjuk fizetni mindenek az árát.

Lónyai László

A Computer Technika honlapján (<http://www.comptech.hu>) naponta Friss hírek címmel jelennek meg az IT ágazat hazai és külföldi eseményeiről szóló rövid tudósítások, hírek.

COMPUTER

A Népszabadság informatikai magazinja ► Internet: <http://www.comptech.hu> ► Lapalaptól: **PersonArt Kft.** ► A szerkesztőbizottság elnöke: **LÓNyai László** ► Felelős szerkesztő: **SLESZT FERENC** ► Szerkesztő: **TÓTH IBOLYA** ► Laptípus: **FABIÁN ISTVAN** ► Tervezőbizottság tagjai: **RÉTI ATTILA** ► Tördelés/szerkesztő: **RÁBAVÖLGYI KORSÓS IBOLYA** ► Munkatársak: **DUSA GÁBOR, FÜLÖP NORBERT, ROSTA GÁBOR** ► Címlap: **DESIGN-R** ► Médiaigazgató: **SZALADNYA KRISZTINA** ► Népszabadság Részvénytársaság: **MARTIN FELDENKIRCHEN** vezérigazgató, felelős kiadó: **KORDA SÁNDOR** vezérigazgató ► Szerkesztőség és reklámiroda: **PersonArt Kommunikációs Ügynökség**, 1141 Budapest, Komáromy u. 5-7. Telefon: 469-3030. Fax: 469-3040 ► Webdesajn: **Big Byte Bt.** ► E-mail: comptech@comptech.hu ► Nyomtatás: Révai Nyomda Kft. ► ISSN 1418-2432

← technika

REDAKTOR OF
IVSZ
TARJA

SZENMENTES úrrállomás?

► (MTI) A Föld körül keringő úrrállomás több hónapos szolgálatot teljesítő legénység (és főleg: leányág) számára szigorúan tilos a nemi érintkezés, mivel egyelőre kiszámíthatatlan, hogy a súlytalanság milyen veszélyeket rejt magában egy esetleges terhesség esetén a magzatra – jelentette ki Talgat Muszabajev orosz űrhajós egy orosz lap számára adott interjúban.

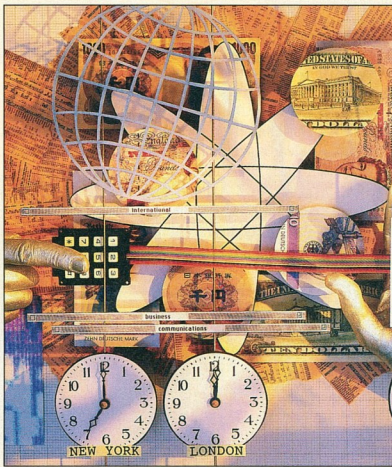
Több – orvosokból és etikai szakértőkből álló – bizottság is vizsgálta a kérdést, és egyöntetűen arra a következtetésre jutott, hogy a magzatra gyakorolt, egyelőre kiszámíthatatlan következmények miatt az intím együttléteket határozottan kerülendő. Az orosz űrhajók csak férfiakból álltak, így az ő esetükben a kérdés „költői”. Ami az amerikaikat illeti, ők – az orosz űrhajós szerint – igen figyelmeztetnének. Így aztán Muszabajev határozottan állítja: az űrorszak kezdete óta még soha senkinek senkivel nem volt nemi kapcsolata űrhajón, úrrállomás, űrsiklon vagy bármiféle repülő csészealjon.

(Arra nem tért ki az interjú, hogy az űrhajós hölgyeknek a súlytalanságban ellenjavallt-e fogamzásgátló tabletták szedése.)

Az 50 esztendőös Talgat Muszabajev már számos hosszabb-rövidebb űrutazáson vett részt – legutóbb ő volt annak a háromfős űrutazásnak a parancsnoka, amelynek keretében az amerikai Dennis Tito „fizető turistá” minőségében a nemzetközi úrrállomásom tölött egy hetet.

0,13 mikrosos PENTIUM

► (Munkatársunktól) Az Intel tervei szerint még ebben az évben megjelenhetnek a 0,13 mikrosos technológiával készült 2 GHz-es Pentium 4-es processzorok. A Northwood kódnéven futó processzor piacra dobásakor az Intel nem akarja megismételni az első Pentium 4-ek idején elkövetett hibát, amikor a lapka megjelenésekor még nem állt rendelkezésre megfelelő alaplap. Ezért az Intel már tárgyal a jelentősebb alaplapgyártókkal, így például a Gigabyte-tal és az Asus-szal is, sőt, néhány tajvani cég már meg is kapta a 0,13 mikrosos Pentium 4-es lapkák első mintapéldányait.

INTERNETRE KAPCSOL

a Reuters

► (MTI) A világ legnagyobb pénzügyi adat- és információszolgáltatójának számitó Reuters Group Londonban új vállalati szerkezetet, új vezetését kinevezését és elbocsátásokat jelentett be. A nagyszabású átalakulás célja, hogy a vállalatot internetes alapokra helyezze a nyereség növelése érdekében. Az átalakítás július végén kezdődik – amikor Tom Glocer átveszi Peter Job eddigi vezérigazgató helyét –, és az év végére befejeződik. Négy év alatt összesen 500 millió forintot forgatnak majd a cégbe.

A Reuters hírei és adatai 558 000 számítógépes képernyőn jelennek meg világszerte, s ezek jelentős részben a világ vezető pénzügyi intézményeiben találhatóak, többek között beruházási bankokban, brókercégekben és alapkezelőknél. A cég üzletfelei közé tartoznak a hagyományos médiaszervezetek, a lapok és a tévéállomások is, csakúgy, mint az egyre növekvő internetüzlet. A Reuters becsülése szerint 73 millió egyéni látogató (unique visitor) fér hozzá havonta a Reuters-tartalalmakhoz 1400 különböző internetes honlapon.

Debütált az első MOBIL-VIDEOTELEFON

► (Munkatársunktól) A Samsung és az Emblaze Systems cégek bemutatották az első mobil-videotelefont, amellyel a beszélgetőpartnerek már nem csak hallhatják, de a beépített kamerán keresztül folyamatosan kerestülük is egymást. A dél-koreai bemutatón nem az Európában is használt GSM-, hanem a CDMA-technológiát, pontosabban ennek IS95C változatát alkalmazták. Az egyelőre csak GPRS-technológiával, 10–30 Kbps adatátviteli sebességgel működő hálózat az első lépést jelentheti az úgynevezett harmadik generációs (3G) mobil-rendszerek felé. Am ahhoz, hogy a 8–10 év múlva elinduló 3G-rendszerek valóban betöltsék szerepüket – azaz éppen úgy szórófhessünk velük, mint otthoni számítógépünkkel, vagy hogy videotelefonálhassunk –, ezt a sávszélességet legalább 140–150 kbps-re kell növelni.

Árfelhajtó RÉGIÓKÓDOK?

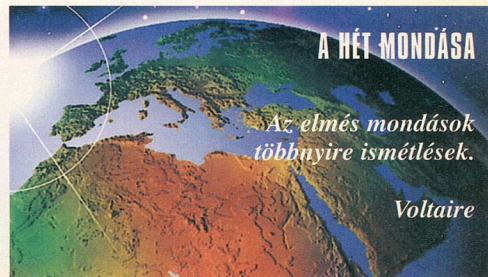
► (Munkatársunktól) Ausztráliában és az Európai Unióban törzsetlenes vizsgálat indult annak kiderítésére, hogy a DVD-knél alkalmazott régiókódokkal a gyártók nem az árakat kívánják-e befolyásolni. Az Ausztrál Versenyhivatal még májusban kezdeményezett vizsgálatot, amikor a filmstúdióktól a régiókódok használatáról, valamint az árak megállapításának gyakorlatáról kértek be információkat. A kiütemezett figyelem nem véletlen, hiszen a fogyasztóvédelem illetékeseiben már régen megfogalmazódott a gyanú, hogy a régiókódokkal éppen az olcsó importot kívánják megakadályozni a gyártók, így az árakat bizonyos területeken mesterségesen magas tarthatják. Az Európai Unió versenyhivatala még márciusban szintén vizsgálatot kezdeményezett, különös tekintettel az egyes régiók közötti, akár 50 százalékos árkülönbségre.

E HETI KÉRDÉSÜNK

Mi a különlegessége az iiyama Vision Master Pro 451-es monitorának?

1. A súlya mindössze 6,6 kg.
2. A kezelőszerveket és a csatlakozásokat a talpán helyezték el.
3. A képernyője féjben összehajtható.

(7 pont)

Bónusz 2 pont
2001. 06. 19.
index

GAZDASÁG a hálón

A GAZDASÁG ÉS A PÉNZÜGY
IGAZI SLÁGERTÉMA
MOSTANSÁG, ÍGY NEM
MEGLEPŐ, HOGY
A SZÖRFÖSÖK HÁLÓJÁBAN IS
EGYRE TÖBB ILYEN TÉMÁJÚ
OLDAL AKAD FENT.
A VILÁGHÁLÓ A GAZDASÁGI
INFORMÁCIÓK IDEÁLIS
KÖZVETÍTŐJE, HISZEN
LEHETŐVÉ TESZI, HOGY
LEGYŰNK BÁR A VILÁG
BÁRMELY RÉSZÉN, VALÓS
IDŐBEN, OLCSÓN TARTSUK
UJJUNKAT A PÉNZÜGYI VILÁG
VERŐERÉN.

▶ A legnagyobb hazai portálok mindegyikén találunk valamilyen gazdasággal, pénzügyekkel foglalkozó rovatot. Az Origo pénzügyi rovata, az üzleti negyed, az összegyűjtött információkon túl saját anyagokkal, csak itt olvasható hírekkel is kiegészül. A rovat azonban nem csupán híreket, hanem ötletes szolgáltatásokat is kínál. A pénzváltóprogrammal pár pillanat alatt kiszámíthatjuk, hogy a megadott összegű valuta vagy deviza forintban mennyit kóstál, és a műveletet természetesen fordítva, forintból más pénznemre is elvégezhetjük. Az oldalon található SZJ-szám-keresővel megnézhetjük a kívánt gazdasági tevékenység Szolgáltatási Jegyzékszámát is.

Jogsabálykövetés felelőseinek

A „jogsabálykövető” rovatban a legfrissebb Magyar Közlönyökben szereplő törvények és rendeletek módosításairól, a lakosságot és a vállalkozókat érintő alkotmánybírói határozatokról és legfelsőbb bírósági jogegységi döntésekről tájékozódhatunk. Ugyanígy mazzolázhatunk a Magyar Közlönyökben közzétett pályázati lehetőségek közül, de elolvashatjuk a legfontosabb fogyasztóvédelmi közleményeket is. A felelőseinek jól jöhet, hogy az oldal készítői összegyűjtötték a jogsabályi határidőket, így egyfelől meg-

tudhatjuk, hogy az adott napon éppen milyen határidő jár le, másfelől a kötelezettségekről előre is tájékozódhatunk. Ezen túl konkrét eseményekhez – kollektív szerződés, rendkívüli felmondás, fizetés nélküli szabadság – kapcsolódó határidőknél is utána nézhetünk.

A site-on negyedórás késleltetéssel követhetjük nyomon a Budapesti Értéktőzsde papírjainak mozgását, eljuthatunk a világ meghatározó tőzsdéinek – New York-i, frankfurti, tokiói, moszkvai – oldalaira is.

Az Index gazdasági rovatában egyrészt saját, illetve külföldi hírügynökségek híreiből csemegézhetünk, de a valutaváltót és a részvénypiaci fogalmakat magyarázó szótárt is használni fogathatjuk. Az oldalon fórumot is találunk, ahol a látogatók mindig az őket leginkább érdeklő kérdésekről tereferálnak, hogy például mibe érdemes befektetni vagy éppen mi az oka a BUX akut gyengélkedésének.

Késleltetett információk

Az egyik legjelentősebb magyar gazdasági portál az eco.hu – www.eco.hu. A látogatók megrendelhetik a saját, személyre szabott hírlevelüket, de információkat találhatnak még az állampapírpiacon, a befektetési alapokról vagy éppen a devizák kereskedelmi adatairól. Praktikus szolgáltatás az Eco.Limit, melynek megrendelői automatikusan értesítést kapnak az állulku kiválasztott részvények árfolyamváltozásairól. Ezen a site-on is található pénzváltó, mely a kereskedelmi bankok és a Magyar Nemzeti Bank aktuális keresztárfolyamait veszi alapul. A Parkett a gazdaság iránt érdeklődők fóruma, ahol megoszthatják egymással tapasztalataikat, eltársalognak, vitatkozhatnak kedvükre.

Az Eco.hu látogatói a Budapesti Értéktőzsde 15 percet késleltetett kereskedési adatait, záró árcit is folyamatosan megkapják, a nemzetközi indexekkel együtt. A kibocsátói oldalak a Budapesti Értéktőzsde kibocsátóiról kínálnak információkat: linkekkel, címelekkel, számokkal, grafikonokkal. Ezen túl híreket, elemzéseket is olvashatnak: hír-szolgáltatók, újságok és brókercégek infor-

mációival a tőkepiacról, gazdaságról. Az Eco.hu ingyenes szolgáltatás, ám az oldalak egy részének használatához – így például ahhoz, hogy hírlevelet kérjünk – szükséges a regisztráció.

Fizetős szolgáltatások

A gazdasági témában járatosak számára bizonyian ismerősen cseng a Fornax internetes oldala – www.fornax.hu –, mely ingyenes és fizetős szolgáltatásokat kínál a szakemberek számára.

Az ingyenes Monitor Free-szolgáltatás a Budapesti Értéktőzsde adatait közli negyedórás késleltetéssel. A Monitor Light ugyanakkor már fizetős, itt az adatok 30 másodperces késleltetéssel érkeznek, míg a Monitor Pro megrendelői valós időben juthatnak hozzá ugyanezekhez. Ez utóbbi egy Windows alatt futó ügyfélprogramként működik, így gyorsabb is a Light-szolgáltatásnál. A Monitor Plusz előfizetői akár egy évre visszame-

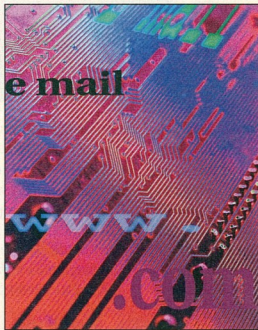
nőleg hozzájuthatnak a forgalmi adatokhoz vagy lekerthetik a legjobb vásárlási és eladási ajánlatokat. Ez azok számára hasznos, akik nagyobb portfólióval rendelkeznek, és naponta több tranzakciót is kezdeményeznek. A Monitor Limit még ennél is többet kínál: a BÉT-en forgalmazott tőzsdei termékek valós idejű árfolyamának lekérdézése, árszintekhez kapcsolódó riasztások beállítása SMS vagy a web segítségével.

Igazi on-line gazdasági újság a Portfolió – www.portfolio.hu –, mely teljes szolgáltatási kört kínál, így a híreken, részvényárfolyamokon, fórumokon, sajtószövelein, pénzügyi naptáron, elemzéseken, piaci pletykákon túl még az oszlatékat nem fizető részvényre szóló, európai típusú opciók értékelésére szolgáló kalkulátort is talál itt a látogató.

A gazdasági oldalak között mindenképpen szót kell ejtenünk a közösségi sajtó világháló hídffállításairól, hiszen a legjelentősebb orgánumok, így a Figyelő – www.fn.hu – és a HVG – www.hvg.hu – egyaránt megvetette lábát a kibertérben.

Fülöp Norbert

fnulop@comptech.hu

AZ ELMÚLT ÉVBEN JELENTŐS
ÁTRENDÉZŐDÉS VOLT
MEGFIGYELHETŐ
AZ INTERNETSZOLGÁLTATÓK
PIACÁN. ÉGY-KÉT KISEBB
CÉG ELTŰNT, UGYANAKKOR
VANNAK ÚJABB SZEREPLŐK
IS, AKIK EZEN A TERÜLETEN
SZERETNÉK MEGVETNI
A LÁBUKAT.

► Új tendencia, hogy egyre több szolgáltató tereli a felhasználók figyelmét a széles sávú internetelés felé. Tavaly az egyszeri felhasználó számára szinte még csak a TVNET kábel-szolgáltatása állt rendelkezésre, idén már válogathatunk az ajánlatok között. Persze ez a lehetőség csak látszólagos, itt a szabad versenynek egyelőre nyoma sincsen. Először is egymás szolgáltatási területein a szolgáltatók még nem igazán engedik érvényesülni egymást. Hiába van a lakásunkban kábeltelevé, ha a saját tévétársaságunk nem kezdi meg az internetszolgáltatást ezen a hálózaton. Természetesen másik szolgáltató azon nem szolgáltat. Így mégiscsak rákényszerülünk, hogy a telefonvonalon próbálkozzunk.

A tavalyi ISDN-láz után itt az új technológia, az ADSL (aszimmetrikus digitális előfizetői vonal – nagyobb sebességgel tudunk letölteni, mint feltölteni). Az ADSL is főképpen Budapesten érhető el, azonban ez lassan, de változni fog. A szolgáltatók szempontjából nem lényegtelen, hogy kevesebb költséget emészt fel, mint a hagyományos, telefonos internetszolgáltatás, vagyis olcsóbban üzemeltethető. Természetesen ez is egy sor korláttal rendelkezik, így nem lehet mindenholva telepíteni. Az első feltétel, hogy 4-5 kilométeren belül legyünk a legközelebbi digitális telefonközponttól. A másik fontos feltétel, hogy telefonvonalunk redztrő legyen. Sokan örültek, amikor vadonatúj ívvezeték csatlakozásokat kaptak a

INTERNET otthonra

drótok felújításakor. Nos, ők ezt a szolgáltatást nem tudják igénybe venni. A feltételekről, lehetőségekről a helyi telefonszolgáltatótól értesülhetünk. Például a 1212-n utcánév és házszám alapján percekben belül meg tudják mondani, hogy a házukban létesíthető-e ADSL. Budapesten év végére lesz 75 százalékos a lefedettség, ami nagyjából a maximumnak felel meg.

A másik hasonló megoldás a UPC széles sávú szolgáltatása lakossági felhasználásra, vagyis a chello. Ez kizárólag a UPC szolgáltatási területein vehető igénybe, és kiépítési folyamatos. Így előfordulhat, hogy kábeltévénk már van, de a chello még nem elérhető. A szolgáltató itt is év végére szeretné meg-

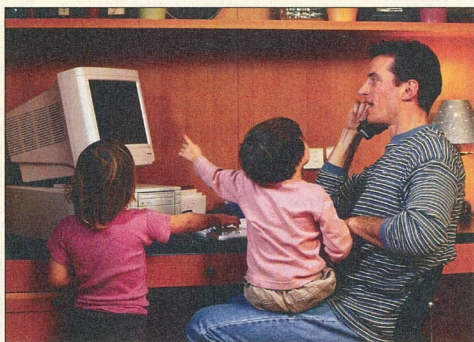
nagyobb letöltési sebességet nyújt, egy új lehetőséget is jelent. Eddig az interneten megfelelő minőségben főképpen hangokat tudtunk élvezni, beleértve ebbe a zenét és a különböző netes rádióadókat. A gyorsabb sebesség kihasználásával a streaming technológiák közül már a mozgóképeket nyújtó megoldásokat is igénybe vehetjük. Egyre több tévéadó rendelkezik internetes megjelenési formával. Persze ne gondoljunk folyamatos adásra – bár lassan az is előfordulhat –, csak néhány bejátszás erejéig élvezhetjük a kb. VHS-minőségű képet. Esetleg videókipeket tölthetünk le olyan helyekről, mint a www.rollingstone.com vagy a www.video-c.co.uk. Ezen a területen jelen pillanatban 3 szoftver verseng, az Apple Quicktime, a Realvideo és a Microsoft Windows Media Videoja.

Az eddigi megszokott dial-up internetelés helyét lassan átveszi az ISDN, ami némely szolgáltatónál ugyanannyiba kerül, mint a hagyományos tárcsázásos. Nem elhanyagolható szempont, hogy sokkal megbízhatóbb (kevesebb a leakadás) és kicsit gyorsabb. Analóg modemet ISDN-vonalra kötvé elérhetünk akár 54 Kbitet is a maximális 56 Kbitből. Persze ilyen miert is tennénk, mindenesetre jól mutatja a különbséget.

Az internetes piacot vizsgálva nem elfelejtendő a két ingyenes szolgáltató sem. A Kiwi és a Freestart tartják magukat, hagyományos és ISDN dial-up elérési nyújtanak nekünk. Reméljük, bírják tőkével addig, amíg megállapodás születik a telefondíjak ilyen esetben történő megosztásáról.

Dusa Gábor

gabord@comptech.hu

valósítani a közel teljes lefedettséget a szolgáltatási területén. A chello hasonló paraméterekkel bír, mint az ADSL. Mindkettő folyamatos és időben korlátlan internetkapcsolat. Nem játszik szerepet a telefonos percdíj, hanem fix havi díjat kell fizetni. A chello esetében a többi internetező érdekében létezik egy adatforgalmi korlát, ami 15 gigabájt.

A széles sávú internetelés, amellott, hogy

Szolgáltató	Dial-up minimum	Dial-up Korlátlan	Dial-up ISDN 64Kbit	Dual ISDN 128 kbit	Kábeltelevé	ADSL 1 évre	ADSL 2 évre
Alarmix (www.alarmix.hu)	20 óra - 2375 Ft (túlhasználat 300 Ft/óra)	5500 Ft	5500 Ft	-	-	-	-
Axelero (www.axelero.hu)	5 óra - 1200 Ft (túlhasználat: 6Ft/perc)	7500 Ft	7500 Ft	9990 Ft	9990 Ft + csatlakozási díj 12500 Ft	14900 Ft + egyszeri díj: 29900Ft	12900 Ft + egyszeri díj: 29900 Ft
Covisoft (www.covisoft.hu)	20 óra - 1875 Ft (túlhasználat esetén a következő díjcsomag fizetendő)	4500 Ft	7500 Ft	12500 Ft	-	-	-
Datanet (www.datanet.hu)	5 óra - 1875 Ft	7500 Ft	6000 Ft	12000 Ft	-	-	-
Enternet 2001 (www.enternet.hu)	10 óra - 1250 Ft	3750 Ft	3750 Ft	7500 Ft	-	16 237,5 Ft + egyszeri díj: 35 000 Ft	13 737,5 Ft + egyszeri díj: 32500 Ft
nextra (www.nextra.hu)	-	6000 Ft	6000 Ft	11500 Ft	-	-	-
TVNET (www.tvnet.hu)	-	-	-	-	10 000 Ft + egyszeri díj: 48000 Ft	16 875 Ft + egyszeri díj: 28 125 Ft	13 000 Ft + egyszeri díj: 28 125 Ft
UPC chello (www.upc.hu)	-	-	-	-	10900 Ft	-	-

Táblázatunk (amely a bruttó árakat tartalmazza) nem teljes, csak azok a szolgáltatók szerepelnek benne, amelyek a cikk összeállításakor az interneten a legteljesebb információval rendelkeztek a nyújtandó szolgáltatásokról. Ha egy szolgáltatóból (például korlátlan ISDN) több is található, a legolcsóbb került a táblázatba. Akció keretében az egyszeri belépési díjól a szolgáltatók eltekinthetnek, erről érdemes időben tájékozódni.

HARDVER

h í r e k

24x CD-írás

(Terminal.hu) A TDK bejelentette VelocD 24/10/40x-es CD-írójait, mely az első huszonegyszeres sebességű íróra alkalmas eszköz. Az új ATAPI csatlófelelőt TDK CD-íróira maximum huszonegyszeres sebességű íróra, tízszeres sebességű újrairásra és maximum negyvenszeres sebességű olvasásra képes. Belső puffere 2 MB-os, de támogatja a BURN-Proof technológiát, mely megszünteti a pufferkürrőlésből származó hibákat.

Az írás során használható formátumok: ISO 9660-HFS, Rockridge, Photo CD, VideoCD, CD-I, CD-Extra (CD-Plus), Enhanced CD, CD-Text, CD-Midi. Támogatja a Track-at-Once, Disc-at-Once, Multisession, fix és változó Packet Writing módokat.

A meghajtó olvassa a 8 cm-es lemezeket is, de írni csak a 12 cm-es lemezeket tudja.

20 GHz 2007-re

A világ leggyorsabb szilíciumtranszistorainak megépítésével az Intel Corporation kutatói bebizonyították, hogy Moore törvényének érvényessége még egy évtizeddel meghosszabbítható. A mindössze 20 nanométeres nagyságú transzisztorok felhasználásával az Intel várhatóan 2007-re képes lesz olyan, egymilliórd transzisztor tartalmú mikroprocesszorokat készíteni, amelyek sebessége megközelíti a 20 gigahertzt, feszültségigénye pedig 1 volt alatt marad.

Az Intel Labs munkatársai a minap, a felvezetése szaksodott menőkök és tudósok számára megrendezett Silicon Nanoelectronics Workshop keretében számoltak be az eredményről a japán Kiotó városában. Az Intel Labs kutatói által bemutatott 20 nanométeres transzisztorok 30 százalékkal kisebbek és 25 százalékkal gyorsabbak a jelenlegi sebességrekordot tartó elődeiknél, amelyeket tovább szinten az Intel munkatársai fejleszteték ki. A transzisztorok sebessége fordítottan arányos méretükkel, a gyors transzisztorok pedig a számítógépek és egyéb intelligens eszközök agyaként szolgáló mikroprocesszorok legfontosabb alkotóelemei. Ezek a transzisztorok adják majd az Intel 45 nanométeres (0,045 mikros) processzorgenerációjának alapját. A vállalat várhatóan 2007-ben kezdi meg az új processzorok gyártását.

6 GB-os IBM MicroDrive

(Terminal.hu) Az IBM fejlesztéseinek köszönhetően hamarosan drasztikusan megnöhet majd az elsősorban digitális fényképezőgépekben használt IBM MicroDrive-ök kapacitása. Jelenleg négyféle kapacitással kapható az IBM MicroDrive-ja: 170 MB, 340 MB, 512 MB és 1 GB. A „piúve dust” technológia bevezetésével azonban drasztikusan kapacitásnövekedés érhető el. A cég szintén két mégsebes réteg közé helyezett három atom vastag (vagy inkább vékony) túreniumréteg segítségével szuperparamágneses jelenség jelentkezhet, amellyel 100 milliórd bit/ncdr adatszűrűség érhető el. Ha a kísérleteket sikerült átültetni a gyártásra, akkor 2003-ra 6 GB-os IBM MicroDrive-okat lehet majd kapni. (Ha ezt a technológiát az asztali PC-k merevlemezeinél alkalmaznák, akkor az 600 GB-os merevlemez készítését is lehetővé tenné!)

COMPUTEX 2001

NVIDIA Crusher

A TAJVANI COMPUTEX KIÁLLÍTÁS IDÉN IS CS ÚJDONSÁGGAL SZOLGÁLT. EZEK SORÁBAN IGEN NAGY ÉRDEKLŐDÉST KELTETT AZ NVIDIA nFORCE LAPKAKÉSZLETE. A KORÁBBAN KIZÁRÓLAG GRAFIKUS PROCESSZOROKKAL FOGLALKOZÓ CÉG – A 3D-S GYORSÍTÓK PIACÁN KÉNYELMES ELSŐ HELYET MEGSZEREVE – ÚJ PIACOK FELÉ FORDULT.

► Az NVIDIA az eddig Crusher kódnéven futó projektjével szép kis szenzációt keltett. A nForce-chipkészlet annyira nem a jövő terméke, hogy több kiállító standján is találhattak az érdeklődők ilyen alapot – így például az ASUS, az ABIT és más nagyobb gyártók is már működő termékekkel jelentkeztek.

Mi okozza ezt a nagy felhajtást? Ha hinni lehet a bemutatónak, az eddig ismeretlennek számító NVIDIA megoldása simán a padlóba döngöli az olyan nagy múltú játékosokat, mint amilyen az Intel, a VIA vagy a SIS.

Mit is tud az nForce? Első és legfontosabb adat: ez egy kizárólag az AMD-processzorokkal használható chipset, ugyanis csak az EV6-os buszt ismeri – ami furcsa, ugyanis az Xbox-ban – mely szintén az nForce egyik változatán alapszik – már Intel Pentium III található. Úgy tűnik, hogy az Intel nem adott licenccigot az NVIDIA-nak, hogy az általa használt GTL+ buszt használja – csak a Microsoft teheti azt az Xbox-ban.

Mivel a lapkakészlet az NVIDIA terméke, így szinte természetesnek vehető, hogy integrált grafikus megoldással is rendelkezik. Ez pedig nem más, mint egy GeForce 2 MX, ami nem kis dolog! A szóban forgó videochip teljesítménye már elegendő a mai igényesebb játékok futtatására is. Szerencsére a bővítés sincs akadály (mondjuk GeForce3-ra), a 4x AGP teljes mértékben támogatott.

A legérdekesebb újítás minden bizonnyal a memóriakezelésben van. A mai rendszerek teljesítményének egyik legkritikusabb pontja a memóriaelérés sávszélessége. Ezért olyan nagy szenzáció az nForce-é, hogy a memóriaelérés a DDR-SDRAM, az RDRAM, és így to-

vább. Különösen látható ez a 3D-s kártyák működésében, ahol például hiába növelik a processzor működési frekvenciáját, teljesítménynövelést igazából csak a gyorsabb memória hozhat.

Igy tett az NVIDIA is, amikor a GeForce3 speciális, úgynevezett Crossbar memóriakezelését kifejlesztette. Ez tulajdonképpen több csatornán éri el egyszerre a RAM-ot, így egész hihetetlen teljesítményekre képes. Nos, ez az a megoldás, ami szinte egy az egyben bekerült a Crusherbe is. Az általa nyújtott elvi maximális átvitel 4.2 GB/sec – kétszer 2.1 GB/sec, ami egy „hagyományos” PC2100-as DDR-átvitelen felel meg.

A másik érdekesség az a hang jelenti. Ugyanis szintén az integrált eszközök között található a jelenleg elérhető egyik legfejlettebb hangkártyái is, ami teljes mértékben DirectX 8 kompatibilis. A tudásról csak ennyit: képes valós idejű Dolby Digital-jele BE-tömörítésére (tehát nem csak a dekódolásra képes). Ezzel a manapság piacon kapható hangkártyák egyike sem dicsekedhet.

Ami még kapunk, mintegy ráadásként: hat darab USB-csatlakozó, UDMA-100 támogatás, szintén integrált 56 k-s modem és 10/100-as Ethernet. Szinte csak a gépház hiányzik.

Rosta Gábor

TVNET új
www.tvnet.hu
a szélessávú internetszolgáltató

Internetszolgáltatás:

Kábeltévén - a leggyorsabban

Bérelt vonalón - a legmegbízhatóabban

Mikrohullámon - a legrugalmasabban

ADSL-en - a leghatékonyabban

1135 Budapest,
Csata u. 8. III. em.
Tel.: 236-6250;
Fax: 236-6251;
e-mail: info@tvnet.hu;
http://www.tvnet.hu

GÉPBŐVÍTÉS

praktikusan

SZÁMOS KÉRDÉS ÉRKEZIK SZERKESZTŐSÉGÜNKBE A SZÁMÍTÓGÉPEK BŐVÍTÉSÉVEL KAPCSOLATBAN. A JELEK SZERINT SOKAN VANNAK ABBAN A HELYZETBEN, HOGY VAN OTTHON

SZÁMÍTÓGÉPÜK, DE AZ – FŐLEG AZ ELAVULÁS MIATT – MÁR NEM KÉPES A MAI PROGRAMOK FUTTATÁSÁRA, ILLETVE KÉPES, CSAK LEHETETLEN KIVÁRNI, MÍG EGY-EGY FELADATTAL VÉGEZ. HOGYAN KORSZERŰSÍTÜK SZÁMÍTÓGÉPÜNKET, ÉRDEMES-E EZZEL FOGLALKOZNI, ÉS HA IGEN, MELYEK A LEGFONTOSABB TEENDŐK?

Régi seprű?

Az ilyen „ősi” számítógépek felújításához igyekszünk most néhány hasznos tanáccsal szolgálni. Kezdjük mindjárt a „legalján”. Valószínűleg több háztartásban, iskolában találni még 386-os, 286-os, netán XT PC-ket. Ezekkel igazából nincs mit tenni, vagy megtartjuk, vagy minimális áron valamilyen használt alkatrészekkel és számítógépekkel foglalkozó boltban (netán az interneten) értékesítjük. Az esetleges bővítésnek nincs sok értelme, mert elméletileg ugyan léteznek gyors 386-os processzorok, illetve olyan „fél-486”-osok (példa: IBM 486SLC), melyekkel lehetséges volna a bővítés, de az elérhető teljesítménynövekedés rendszerint nem éri meg az árat. Arról nem is beszélve, hogy az említett alkatrészek már csak igen nehezen szerezhetőek be. Talán az egyetlen, amit érdemes lehet megpróbálni, a memória bővítése. Az igazán régi alaplapok – ha egyáltalán bővíthetőek – még nem a ma megszokott memóriamodulokkal, hanem különálló

memóriachipekkel bővíthetők. Ezekkel nem is érdemes próbálkozni, ha azonban olyan típussal van dolgunk, mely már 8/9-bites memóriamodulokat használ és nincs módunk komplett gépcserére, érdemes megpróbálkozni a RAM növelésével. Még egyszer hangsúlyoznám, hogy ez amolyan „utolsó eshetőség”, ezeket a számítógépeket inkább cseréljük le.

486–586

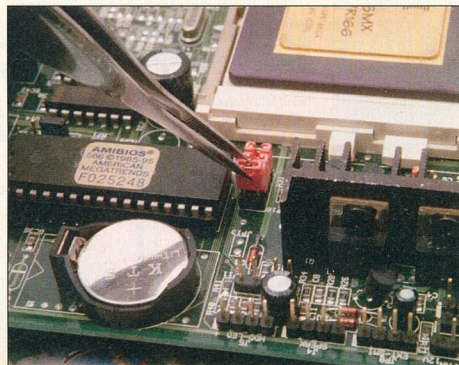
Kicsit kedvezőbb a helyzet a 486-os gépekkel. Első és legfontosabb az alaplap. Az első 486-os „boardok” még csak és kizárólag ISA-busszal rendelkeztek, és 8/9 bites memóriamodulokat használtak. Ha ilyenrel rendelkezünk, sajnos nincs szerencsénk. A modernebb példányok már ismerik a PCI csatlakozókat, és 32/36 bites memóriát is képesek fogadni. Ezeknél már érdemes a bővítésen gondolkodni, mégpedig mind a memória, mind a processzor oldaláról. A leggyorsabb 486-os processzor az AMD által gyártott 5x86-133 volt, ha az alaplapunk erre neve működni, ez jelentheti a csúcsot (képezzük a kézikönyv adhat felvilágosítást). Ha a lap nem ismeri, akkor a 486-DX4 120 MHz-es változata jöhet szóba – a neten már öt-hatszáz forintért is találhatunk ilyen CPU-t. A memóriát érdemes annyira bővíteni, amennyit egyáltalán a hardver kezelni képes. Szintén kellemes sebességnövekedést érhetünk el, ha régi, ISA-s videokártyánkat valami egyszerűbb PCI-buszos változatra cseréljük le.

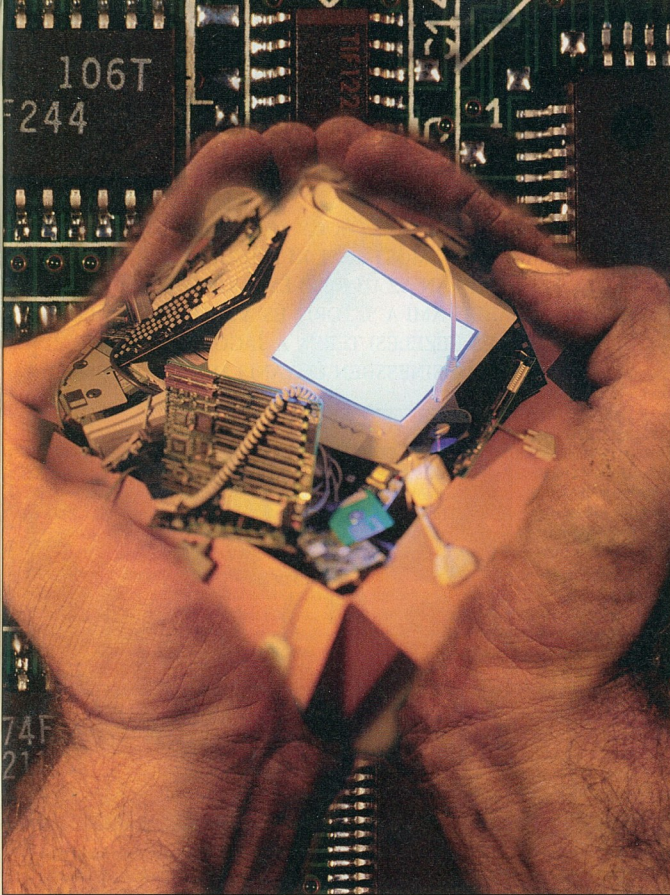
Egy szó erejéig érdemes megemlíteni a mára már elfeledett VL (Vesa-local) csatlakozós alaplapokat – az ezekhez való alkatrészek beszerzése gyakorlatilag lehetetlen.

Az első olyan kategória, ahol nem csak szükségmegoldásként beszélhetünk a fejlesztésről, a Pentium osztályú gépeké. Itt több olyan jellemző is van, melyet figyelembe kell venni, így nem árt, ha például rendelkezünk az alaplap kézikönyvével, melynek segítségével kitalálható, mit is „bírnak” az adott alkatrészek. Ennek hiányában a gyártó és a modell ismeretében az interneten lehet kitalálni az adatok után. Ha Intel lapkakészletes példányunk van, a régebbi FX (Triton I) chipkészlet kevésbé, a valamivel újabb HX (Triton II) és VX (Triton III) jobban bővíthető. Az ilyen alaplapok rendszerint maximálisan a Pentium MMX processzor 200 MHz-es változatát támogatják, a még újabb TX-lapkakészlettel szereltek pedig 233 MHz-ig használhatóak. Ez utóbbiak jelenleg 7-8 ezer forint körül találhatók az internetes használtcikklapokon.

A nem inteles oldalon az AMD K5, K6 és Cyrix 686-os processzorok jöhetnek szóba. A Cyrix 686-osok csak irodai alkalmazásokhoz ajánlhatóak, ugyanis a matematikai egységük (FPU) legedansá szintére sikeredett. Az AMD K5-ös szériája ugyénten felelhető, a cég jó ideig nyögte is ezt a fiaskót. Más azonban a helyzet a K6, K6-2, K6-2 3D és K6-III CPU-kkal, melyek már valóban képesek a mai alkalmazások futtatására is. Mielőtt azonban a processzorokat cserélnénk, mindenképp érdemes a memóriával és a videokártyával is foglalkozni.

Ma már számítógép 64 MB-nál kevesebb RAM-mal nem igazán működőképes – ha anyagi és bővítési lehetőségeink engedik –, ezt a mennyiséget mindenképp paljuk be a burkolat alá. Ha játékok, igényesebb grafikus alkalmazások futtatása is fontos, érdemes valamilyen komolyabb videokártyán gondolkodni. Az adott kategóriában megfelelő lehet, ha a régebbi S3 Trio64 és hasonló grafikus processzorral ren-

delkező kártyát például egy TSENG ET6000-es modellre cserélni. Ha szükségünk van 3D-s gyorsításra, ezt kiegészíthetjük egy 3Dfx Voodoo I (4-5 ezer forint), vagy egy Voodoo2 (10-12 ezer forint) kártyával. Ha nem akarunk két kártyát egyszerre bővíteni, az NVIDIA Riva TNT chipjére épülő PCI-s kártya jelenthet megoldást.

Ha olyan alaplapunk van, mely rendelkezik AGP-csatlakozóval is (ezek nem Intel, hanem más gyártók, például VIA, SIS, Ali lapkakészletre épülnek), használhatunk AGP-s kártyát is.

Visszatérve a processzorokhoz, ha az alaplap ismeri, az AMD K6-2 3D CPU-k megfelelő alternatívát jelenthetnek egy komplett gépcserével (értsd: alaplap, CPU és memória, netán ház) szemben. Az említett processzorok akár 400 MHz-es sebességgel is működhetnek, a fejlettebb K6-2+ és K6-III pedig 500 MHz-es változatban is készült.

Ez a rendszer már szinte megköveteli magának a komolyabb kiegészítőket is, így érdemes egy nagyobb merevlemezre, valamint egy komolyabb videokártyára is költeni. Az olcsóbb 3D-s kategóriában könnyedén talál-

hatunk PCI-s Voodoo3 és TNT2 alapú kártyákat. Ha lehet, óvakodjunk a TNT2 Vanta és TNT2 M64 chipeket használó példányoktól!

Ha jobb alaplapunk van, az már nemcsak EDO-RAM-ot, hanem a ma elterjedtebb SDRAM-ot is képes fogadni. Mivel jelenleg ezek ára éppen a mélypontra van, így könnyedén belepakolhatunk akár 128 MB-nyi „emlékezőt” is gépünkbe, viszonylag kedvező áron. Több memóriára nem érdemes költeni.

Magasabb osztályba léphet

A bővítés következő lépcsőfoka lehet a Pentium I-es rendszerrel Pentium II-III-ra való továbblépés. Itt a fő problémát az alaplap jelenti, ez ugyanis mindenképp cserélni kell. A régi gép alkatrészeit általában megtarthatjuk, azonban a következő problémák merülhetnek fel.

Először is, érdemes odafigyelni arra, hogy

a régebbi alaplapok még AT, míg az újabbak már ATX szabványúak. Ez azt jelenti, hogy valószínűleg számítógépházat kell cserélnünk, ugyanis sem a csatlakozók (billentyűzet, soros és párhuzamos portok és így tovább) helye, sem pedig a tápegység nem lesz megfelelő. Szintén az ATX sajátossága, hogy a billentyűzet „dugója” is megváltozott, így ehhez egy átalakítóra is szükségünk lehet.

Ha régebbi, EDO-memóriánk van, ezt sajnos ki kell dobnunk (vagy el kell adnunk, ajándékoznunk, netán cserélnünk): a használható memória az SDRAM, ebből is érdemes az úgynevezett PC100-as, netán PC133-as típusot beszerezni – hogy a későbbi fejlesztésnél legalább ezt ne kelljen lecserélni.

Az ajánlott memóriaméret itt is minimum 64 MB, de jobban járunk 128 MB-tal. E fölé egyelőre nem érdemes még menni, a gyorsulás nem számottevő. A videokártyát abban az esetben célszerű lecserélni, ha egy elavult típusunk van. A PCI és AGP modellek között a gyakorlat során ritkán van érezhető különbség, csak azért nem kell lecserélnünk. Persze, ha valami miatt nem vagyunk megelégedve a grafikus teljesítménnyel, akkor már érdemes az AGP-s változatot választani, már csak azért is, hogy a használható PCI bővítőhelyek számát feleslegesen ne csökkentjük. Mostanában igen kedvező áron kaphatók az NVIDIA TNT2 és GeForce MX processzorára alapuló kártyák.

Amit még érdemes bővíteni, az a merevlemez lehet: a régebbi 2.1 GB-os modellek nagyon szűkösen bizonyulhatnak. Ha tehetjük, érdemes a mai átlagosnak mondható 10 GB körüli winchesterbe fektetni pénzünket. Ezek egyrészt használtak is kaphatók – ebben megint csak az internetes apróhirdetés-fórumokat tudnám ajánlani –, másrészt a boltokban is megtalálhatjuk őket. Ha már amúgy is alaplapot cseréltünk – hiszen a Pentium I által használt Socket-7 foglalatban nem használhatjuk az újabb Pentium II és Pentium III processzorokat, érdemes valamilyen gyorsabb merevlemezre választani – itt érdemes figyelni az olyan búvszavakra, mint UDMA-33, UDMA-66 vagy UDMA-100. Mindhárom a winchester és az alaplap közötti átvitel sebességére utal.

Az alaplap cseréjekor érdemes lehet – Intel CPU esetében – Socket-370-es foglalatú ellátott példányt választani (Celeron és Pentium III procikhoz), a későbbi fejlesztések egyszerűbbé tétele miatt. Ha inkább az AMD-processzorok irányába húz a szívünk, a Socket-A lehet a jó választás, ebbe mind az olcsóbb Duron, mind a nagy teljesítményű Athlon Thunderbird procikat beilleszthetjük.

Itt is igaz az, hogy nem érdemes a gyors processzorokat kevés memóriával párosítani. Tehát például nagy hiba volna 32 MB memóriát használni azért, mert a 933 MHz-es CPU megvétele után már nem maradt pénzünk több RAM-ra. Sokkal gyorsabb lesz a gép, ha inkább 700 MHz-et párosítunk mondjuk 128 MB-al.

Rosta Gábor
wbk@comptech.hu

JÁTÉK

h í r e k

Game Boy Advance

A Nintendo elkészítte a már régóta várt kézi játékgépével, a Game Boy Advance-szal. Maga a gép az Egyesült Államokban 100 dolláros dron kerül piacra, míg a játékok 30-40 dollárért, vagyis a játékok kicsit olcsóbbak, mint PC-s megfelelőik. Azért, hogy egyből legyen mivel játszani, a géppel együtt 17 szórakoztató debütál, így többek között a cég leghíresebb karakterével, a Super Mario Advance változata, valamint autóversenyt, és még egy sor ügyességi, platform- és sportjáték. Még ez év nyarán további 60 játék kerül a boltokba, így bőséges választékkal támogatják meg a játékokat.

Anarchy Online

A Funcom (<http://www.funcom.com/>) játéka, az Anarchy Online aranylemeze került, és június végén érkezik a boltokba. A többszemélyes megemlékezésre kifejlesztett játékban 30 000 évvel járunk előrébb a jövőben. A programban választhatunk, hogy a lázadó oldalon szállunk harcba vagy a hatalmas Omni-Tek nevű cég alkalmazottjaként. A készítői tervei szerint az on-line világban naponta több tízezer kóborolnak majd, és veszik saját kezükbe a játék történetének alakulását.

Hostile Waters

A 14° East, az Interplay (www.interplay.com) részlege bejelentette, hogy elkészült a Hostile Waters: Anteus Rising című játékával. A történet szerint 2032-t írunk, és hosszú évszázadok óta a Földön béke honol. Egészen addig, amíg valahol bombázás nem kezdődik, és az emberiségnek újra meg kell tanulnia harcolni. A program akcióelemekkel jelentősen felülmúlja az idők új stratégiai játéka. A játékos egy reptőléggé hordozó-fejlesztő platform feletti gyárol hatalmat, és saját készítői gépekkel kell megküzdenie az ellenséges erővel. Egyfelől a stratégiai játékokban szokásos dolgokkal kell foglalkoznia, másfelől beülhet az egységekbe, hogy közelebbről is megismerkedjen a harcútréle.

Emperor: Battle for Dune

A Westwood Studios (<http://www.westwood.com/>) elkészült Emperor: Battle for Dune című játékával. A szoftver a hónap második felében kerül a boltokba. A programban visszatérünk a dűnék közé, ahonnan a Westwood sok-sok évvel ezelőtt elindította a maga világos idejű stratégiai játék misziáját. Szerencsére már nem a Command and Conquer-sorozat sokadik darabjának a motorját taldoztatták-foldozgatták, hanem egy teljesen új 3D-s környezetben termelhetjük és irányíthatjuk az egységeinket. A játékban a birodalmi trón megszerzése a feladatunk. Mind egy, mind többjátékban módban lehetőségünk lesz kipróbálni vezetői képességeinket.

Heti Toplista

A legnagyobb példányszámban eladott játékok a 2001. május 20. és 26. közötti időszakban, az amerikai adatok szerint. Zárójelben az előző heti helyezések.

1. (1) Myst 3 Exile
2. (4) Black & White
3. (3) The Sims
4. (2) The Sims House Party Expansion Pack
5. (5) The Sims Livin Large Expansion Pack
6. (8) Diablo 2
7. (6) Microsoft Age Of Empires II: Age of Kings
8. (7) MP Roller Coaster Tycoon
9. * Serious Sam
10. (10) Tropic

RENDEZETLEN ügyek

LASSAN KÉT ÉVE MÁR, HOGY MEGJELENT AZ EREDETI JÁTÉK, ÉS MÉG CSAK MOST JÖTT KI HOZZÁ A FRISS ANYAG, MELY FÉLÚTON VAN AZ ÚJ RÉSZ ÉS A KIEGÉSZÍTŐ LEMEZ KÖZÖTT. LEGALÁBBIS AMI A SZTORIT ÉS A JÁTÉKIDŐT ILLETI, GRAFIKAI ÉS KEZELÉSI TÉREN A JAGGED ALLIANCE 2: UNFINISHED BUSINESSBEN UGYANIS MINTHA MEGÁLLT VOLNA AZ IDŐ.

► Ha végigtekintjük a személyi számítógépekre írt játékok történetét, alapvetően kétféle fejlődési irányuk van a sorozatoknak. Az általánosabb, hogy a technika fejlődésével párhuzamosan az alapkonceptió nem változtatnak, csak a grafikai és hanghatások, mozbetétek veszik fel az új kor új kihívásait, válnak szebbé, részletesebbé, árnyaltabbá, kifinomultabbá, esetleg áttekinthetőbbé. A másik lehetséges irány, hogy éppen a vizuális és audioteknológiák állandódnak, ellenben a történet folytatódik, új pályákkal, új lehetőségekkel, sokszor új szereplőkkel. Az alapvetően körökre osztott stratégiai sorozat, a Jagged Alliance fejlesztői inkább ezt a második utat választották, abban viszont egyáltalán nem vagyok biztos, hogy ezt jól is tették.

Ákácsares a korábbi fejezetekben, itt is a képzeletbeli országban, a káoszhoz közeli Arulócban kezdünk, ahol a polgárháború so-

rán elfoglalt bányák visszaszerzése körül bonyolódik a történeti és hadászati szálak. Hogy nyomatokat adjanak követelésneiknek, a Ricci bányatársaság a szomszédos országban, Traconában bázist alapított, és földig rombolták a Tixa nevű börtönt. Ha pedig ez sem eléggé hatásos érv, készek Aruloc teljes elpusztítására, állítják vehemensén.

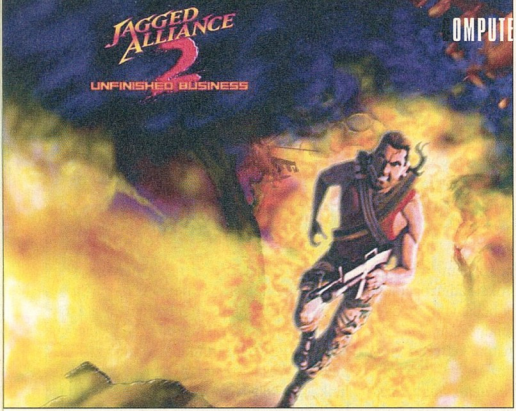
Enrico Chivaldori nem kíván behódolni nekik, ezért nem tehet mást, mint hogy ismét felbérel minket, hogy hivatásos zsoldosere-

A REICH bukása

Ülünk a reptéren, várjuk a percek előrehaladtát, mindenki másképp próbálja elütni a hátralévő időt. Sokan mondják, a 2D-s, körökre osztott stratégiai játékoknak befelleg, már minden fontosabb program csak három dimenzióban képzelhető el. Melleit azonban megnyerhöz közeli üzletember veri a laptop billentyűit, először sajnálom, hogy még ilyenkor sem tud más, mint dolgozni, csak amikor a monitort látom, veszem észre, hogy nem szerződést vagy elő-

JAGGED ALLIANCE 2
UNFINISHED BUSINESS

günkkel kutassuk fel Traconában a rakétabázist, és semmisítettük meg. Ahogyan szokás patetikusan fogalmazni, az egész nemzet sorsa a vállunkon nyugszik, nem árt ezért jól gazdálkodni a kezdőtőkével, és meggondolni, mikor hova indulunk az embereinkkel.

Mint a Jagged Alliance-szériában megszokhattuk, karaktergenerálással kezdünk, sőt, ha van korábról elmentett hősünk, akár importálhatjuk. A kezelőfelület ezúttal is a jól ismert virtuális laptop, arra kapjuk a kezelhetbeli e-mailet, kérésekkel, tippekkel, és azon keresztül bolyonghatunk az interneten, hogy a már korábban bevált honlapokról (például A. I. M.) megfelelő embereket béreljünk. Ice, Raven, Cliff és Hitman állítólag elég jó kezdőcsapat, több fórumon, többen ajánlották, nekem elég jól be is vált, persze mindenki azokkal kezd, akikkel akar, illetve akik felbérése-re telik a kezdőpánaszból. Ha megvannak az emberek, irány a helikopter, azzal pedig a terep, elsőként – miként az elején tanácsolják is nekünk – Varrez városa.

vagy a céllovés önálló tényező, itt is mind szerepel, és most is javulnak az idő és a harcok előrehaladtával. (Ez a szerepjátékeml persze korlátozott, de valóságos hatású, úgy-hogy érdemes nagyon is odafigyelni rá.)

A Jagged Alliance 2 sajátos stratégiai játék, amíg nem találkozunk az ellenféllel, valós időben nyomulunk, ahogy viszont valaki a látóterbe kerül, azonnal átvált körökre osztott stratégiára. Hogy mennyit tudunk küszni, mászni, settenkedni, oldalazni vagy üz-

ni, alapvetően az akciópontjaink számától függ. Ez a szám pedig a fizikai paramétereinktől és a pillanatnyi erőnlétinktől. Ezek az akciópontok minden kör elején értelemszerűen újratöltődnek, feltéve, ha nem sebesültünk meg közben vagy nem futottunk előtte túlságosan sokat.

Ha meglátjuk az ellenfelet, nem érdemes azonnal tüzet nyitni, előbb cserkesszük be, vagy keressünk megfelelő tüzelőállást. Az sem mindegy, mikor milyen fegyvert használunk, illetve annak is lehet stratégiai előnye, ha emberek helyett például épületeket robbantunk fel. Ne felejtjük el, hogy az újratöltés szintén pontokba kerül, akárcsak a kézitusa, valamint a fekvő-terdülő-hasaló pozícióváltás. Ebben a játékban fokozottan fontos a csapatmunka, még a legkigyúrtabb, legjobban felfegyverzett ellenfél is könnyedén elvérzik, ha nincs, aki például fedezze.

Sok újdonság tehát nincs az Unfinished Businessben, egy azonban feltétlen említésre méltó, és ez a nehézség. Az a gyakorlott Jagged Alliance 2-játékosok is panaszkodnak a gyakorta lehetetlen erőviszonyok miatt. Ha pedig valaki most akar ennek a sorozatnak a megismerésébe belefogni, az feltétlenül kerülje a programot, míg ugyanis a legtöbb játékban – így a JA2-ben is – fokozatosan szokatlanul hozzá minket a melegebb helyzetekhez, addig itt mindjárt az elején a mélyvízbe dobnak, ahonnan kellő gyakorlat híján általában csak a játék folytonos újratöltése segít. A profioknak viszont meggyőző érv lehet, hogy az Unfinished Business a Jagged Alliance 2 valamennyi eddigi javítását tartalmazza (azaz a 2.5-ös verzió), valamint mellékeltek hozzá egy pályaszerkesztőt is. (Minimális rendszerkövetelmény: PI-133 MHz, 32 MB RAM, SVGA kártya.)

P. B.

comptech@comptech.hu

terjesztést ír, hanem a Civilization 2-t nyomja. Vértbeli 2D-s stratégia, magam is egykorra a megszálottja voltam, igaz, manapság ritkán veszem elő.

Ez a kép villant be, amikor kezembe került a Talonsoft számtalan háborús sorozatának az egyik legújabb eleme, az East Front 2: The Fall of Reich. Emlékszem, ez a széria több évvel ezelőtti mago volt a csúcs, a haladás színvonalja, a stratégiai programok sokak szerint egyetlen lehetséges fejlődési irány. Aztán jött a videokártyák elképesztő fejlődése, rohamléptű tökéletesedése, és erről a tífusról a többség villámgyorsan elfelejtkezett. A Talonsoft azonban nyomatott a szériát tovább, újabb és újabb részek, küldetés-

lemezek jelentek meg és jelennek meg mind a mai napig.

A Reich bukása az East Front 2 hivatalos expanziós pakkija, azaz küldetéslemeze, melyen mindössze három új kampány szerepel. Igaz, mellékeltek hozzá még tizenkét új szcenárió, a második világháború legjobb "felszereléseit", a Maus Tankokat, a Király Tigriseket és a JS-3-sokat is mozgathatjuk, új éjszakai hadászati lehetőség van benne, de azért ez mégiscsak alapvetően ugyanaz, ami eddig volt: hamisítatlan körökre osztott 2D-s háborús stratégiai játék. Abból viszont talán a lehető legjobb. (Minimális rendszerkövetelmény: P-133 MHz, 32 MB RAM, 520 MB HDD.)

P. B.

**GESZTIT IGAZÁN AKKOR
KEDVELTEM MEG, AMIKOR
A MERLIN SZÍNHÁZ
DALNOKVERSENYEIN KIVÁLÓ
MAGYAR KÖLTŐINK KÖZÖTT
TÚNT FÖL, MINT
A RÖGTÖNZÉSEK NAGYMES-
TERE. NÉPSZERŰSÉGE
TÖRETTEN, AKÁR
A TÖMEG-, AKÁR A MAGAS
KULTÚRA SZÍNTEREIN
MOZGOLÓDIK, ARRÁ ODA
KELL FIGYELNI.**

Markovits Ferenc: Tudjuk rólad, hogy mihez hozzányúlsz, azon otthagyd a személyes stílusodat. A számítógéped mennyire testre szabott, mennyire „gesztis”?

Geszti Péter: Számítógépet régóta használok, s most örököltem tulajdonostársam, Angyalosi László laptopját. Érdekes módon nekem eléggé dejes viszonyom volt a PC-vel sokáig, mert minden gép elromlott, ami mellé letültem. Nem azért, mert ütöttem, vertem, hanem mert valami sugárzás jött belőlem, s előbb-utóbb földadtak a gépek. A reklámügynökségen háromszor kellett gépet cserélnem, miközben másnak egyszer sem. Aztán úgy 3-4 évvel ezelőtt fölkerék, hogy úgymond ismert ember, vegyék részt a Sulinet-program kommunikálásában. Akkor eldöntöttem, hogy különben sem árt, ha az internettel közelebbi kapcsolatba kerülök, s fölveszem a kor ritmusát. Amúgy én egy „szövegtíró” típusú homo sapiens vagyok, s emiatt a szövegszerkesztésre is nagyon nagy szükségem van. Hülyélen kezdem érezni magam, mikor ez a laptop beköltözött az életembe, mert azt vettem észre, hogy az oldalamon állandóan ott lóg egy nehéz táská, ami azelőtt rám sosem volt jellemző, s tényleg mindent ebbe kezdtek írni. Évtizedeken át kockás füzetbe írtam a dalaimat, de a reklámzövegeket a számítógépbe jegeztetem föl.

M. F.: Mi az oka ennek?

G. P.: Ez érzelmi kérdés, így kezdem annak idején, amikor '83-'84-ben megírtam első dalszövegeimet, s azt gondoltam, hogy a kézírásom vezetni is a gondolataimat. Amióta fél éve nálam van a gép, azon veszem észre magam, hogy bizony a dal-

GESZTI PÉTER

megdelejezett számítógépei

szövegeket is a laptopba kezdem írni, mert nem kell állandóan sorokat áthúzogatom benne. Sokszor csak így behánym az ötleket, s aztán elkezdem rendezgetni őket. Aztán lehet, hogy néha, a patina kedvéért visszazérek egy spirálfüzethez....

M. F.: Kepes András említette, hogy a számítógép alkotói ötleteket is adott már neki. Te hogy vagy ezzel?

G. P.: Az biztos, hogy soha nem végleges a laptopra írt dolog, ide-oda lehet pakolni, s ettől valahogy könnyedebbek érzem a változtatás lehetőségét. A gondolkodásmódom a dalszövegek esetén nem változott,

theater.hu - fotó: Dövényi Béla

mert ez egy viszonylag rövid műfaj, ahol az ilyen variálásra a könyvvel szemben nincs igazán lehetőség. A „reklám-Geszti” valóban másként gondolkodik, mióta reklámokat ír számítógépbe. Ilyen értelemben az, hogy számítógépbe írom a szövegeket, ástrukturálta, valamilyen módon modernizálta a gondolkodásomat. Erre szükség is van, mert az ember előbb-utóbb dinoszaurusznak érezheti magát. Jönnek a skacok, akik már beleszülettek a számítógépes világba, s nekik ez gyerekjáték. Szerintem azok a hatásmechanismusok, amelyek jól működnek egy dalban, könyven vagy filmen, nem okvetlenül számítógépfüggők. Azért az emberek továbbra sem bájtokban fejeződnék ki, hanem még mindig az emócióktól indulnak meg, s ezeken az ősi érzelmeken a számítógép sem változtat. A feldolgozáson, a trükkökön és a gyorsaságon biztosan sokat módosít, de az nem is baj, az jó tesz neki.

M. F.: Amióta nálad van a laptop, az életstílusod mennyiben változott?

G. P.: Sokat, s már nincs messze, hogy mobiltelefonon át is internetezzek. Én viszonylag kényelmesen kivárom, amíg egy technikai újdonság eljut oda, hogy igénybe vegyem. Persze azért tudom, miről van szó, s mivel a Westel az egyik legnagyobb ügyfelünk, így kénytelen vagyok lépést tartani a legújabb kommunikációs trükkökkel, mert nekem kell őket eladni. Otthonról nagyon sokat dolgozom, nemcsak szövegeket, de képeket és filmrészleteket is tudok fogadni és küldeni. Megkapom a hirdetések, óriásplakátok terveit, a szereplőválogatások fotóit. S ha lesz rá időm, megtanulom, hogyan lehet mindezt mobilon intézni. Elképesztő, hogy ugyanezt megcsináltuk Kubában is, mikor januárban kint nyaraltam. Gondolhatod, hogy ott nem volt egyszerű olyan telefononál találni, amelyen át ez működött, de bizonyos anyagokat muszáj volt megnézmem. Kubában is létezik internetszolgáltatás, s ha megkaptam az anyagot, akkor felhívtam az itthoni kreatívokat, hogy szerintem min kellene változtatni. Ez egyáltalán nem anti-humánus dolog, hiszen ha megtanulod a gépeket kezelni, akkor az mind a te életedért segít, s több időd marad saját magadra.

M. F.: Befejezésül ismét Kepes Andrásra hivatkozom, aki a tévénél nagyobb fantáziát lát az internetben, mint új médiumban. Összszel neked is elindul egykori interaktív tv-műsorod, a Gesztiméter az interneten. Hogy látod ezt a kérdést?

G. P.: Irigylem András, hogy ennyire optimista. Én még legalább tíz évig nem látom realitásnak az internetes tévézést, annak ellenére, hogy a tv-adócskégtelenül felé haladnak, bár minden hónapban olvasok olyan elemzést, hogy az internet nem konkurenciája, hanem kiegészítője lesz a televíziónak. Azért is mondom ezt, mert én rész tulajdonosa vagyok a Habostort nevű site-nak, s így kénytelen-kelletlen szembeütközök, milyen adatok vannak a valóságban az oldalalattételeket illetően.

M. F.: Milyenek vannak?

G. P.: Javuló tendenciák mutatkoznak, de ez korántsem az, amire gondoltak, amikor pár évvel ezelőtt azt mondták, hogy ez az új csoda. Majd szépen, lassan benövi ezt az országot is, de soha nem olyan mértékben, mint ahogyan azok gondolták, akik nagyobbnéztek feltettek bele. Nem ez lesz a „big business” soha.

Markovits Ferenc

Geszti Péter szöveg- és forgatókönyvíró, riportert, műsor- és zenekarvezető 1964. május 9-én született. Édesapja dramaturg volt a Magyar Rádióban. Pályafutását gyerekszíni-színházi kezdte, majd az I. Emelet zenekar szövegírója. 1988-ban magyar-történelmi szakos tanárként diplomázott. Különböző rádiók és tévék riportere, műsorvezetője, 1991-től az Akció Kft. Reklámügynökség kreatív vezetője. A Dzsungel könyve című musical szövegírója eddig két zenekart alapított és szüntettet meg. Egyik legkedvesebb hobbija az olvasás.

a j á n l ó

Rubicon-archívum 1990–2000

A több mint tíz évvel ezelőtt, 1990-ben indult Rubicon történelmi folyóirat mára a rég- és közelmúlt eseményei iránt érdeklődők népszerű kiadványa lett. Nem a klasszikus értelemben vett történelmi folyóiratról van szó, hiszen a kiadványban publikáló szakemberek több olyan eseménnyel, időszerűsággal foglalkoznak, melyek megfelelő feldolgozásával – például az 56-os eseménnyel, a Kádár-rendszer, Trianon – a történet-tudomány sokáig adós maradt. Ezen történelmi események többsége a mai napig hatással van életünkre, gondolkodásunkra, sőt a politikán keresztül közéletünkben is fontos szerepet játszanak. Az Arcanum nemrégiben megjelent CD-je az eddig megjelent 104 számának teljes szöveg- és képanyagát tartalmazza. A felhasználót az Arcanumnál megszokott puritán, kis gyakorlás után nagyon jól használható felület fogadja, hierarchikus tartalomjegyzékkel, teljes szövegű keresőrendszerrel, így valamennyi lapszám bármely cikkét, szavát, nevet, évszámát, földrajzi helyét pillanatok alatt megtalálhatjuk. Praktikus, hogy a kívánt részeket kinyomtathatjuk, exportálhatjuk, illetve szöveg-szerkesztőbe átemelhetjük. Az eligazodást könnyíti meg, hogy a szövegekben könyvjelzőket helyezhetünk ki, így ezeket a későbbiekben is könnyen megtalálhatjuk, de szövegiemelőt is használhatunk, így jelölve meg a fontosabb részeket. Az anyag feldolgozást segíti, hogy a bekezdésekhez saját, szintén kereshető jegyzeteket készíthetünk, sőt a cikkek mellé megjegyzéseket, kiegészítéseket is írhatunk.

Magyar nemes családok

Kempelen Béla Magyar nemes családok című munkája születésekor, 1911-ben hiánypótló mű volt, mely Nagy Iván 1858-ban megjelent Magyarországi Családok munkájától kívánva továbblépni. Kempelen Béla 110 kötetnyi munkája a korábbi 10–12 ezer helyett 120 ezer család adatait tartalmazza, olyan adatokkal kiegészítve, melyeket a családok kutatók vagy a saját családjuk történetét írók érdeklődők jól használhatnak. Az Arcanum koronáján szintén a Folio megszokott, száraz, de praktikus felület fogad bennünket. Természetesen itt is teljes keresőrendszer teszi könnyebbé az eligazodást, így egy-egy szó, név kijelölésével és beírásával vagy az általunk létrehozott kereséssablonok, illetve a bővíthető keresőablak segítségével bőngészhetünk.

ELEKTRONIKUS emlékezetvesztés?

► Sumér őseink ötezer esztendővel ezelőtt ékírással agyagtáblába vésett főljegyzései, az egyiptomi királysírok hieroglifái ma is kibetűzhetők. A középkori krónikák, oklevelek nagy része máig jól olvasható. Hanem amit a ma embere rögzített a legkorszerűbb, elektronikus eljárással mágneslemezre, -szalagokra, lézerekörongokra „az örökkévalóság számára”, bizony, évtized elteltével könnyen az enyészetté lehet. A Minnesota állambeli National Media Lab szakemberei kiderítették: a mágnesszalagok élettartama legfeljebb tíz év, a floppy-lemezeké, mágneslapoké, videoszalagoké valamivel hosszabb, ám 15 év elteltevel végül el is vesztjük „emlékezőtehetségüket”. Még az elnyúlhatatlannak tartott optikai tárolókészülék, a CD-ROM sem örökéletű: anyagelfáradás, oxidálódás és nedvesség miatt néhány évtized múltán hasznavehetelenné válik. A NASA, az Amerikai Űrhajózási Hivatal munkatársai kénytelen-kelletlen tapasztalták, hogy az adatvesztés nem a jövő-

ben, hanem már most súlyos károkkal jár. A Viking űrszondák által küldött és 1976-ban mágnesszalagra rögzített információk ötöde máris örökre elvesztett! Ráadásul nem pusztán az adathordozókkal van baj, hanem az adatrögzítőikkel és -lejátszókkal is. Gyakorta bajba kerül pl. az a személyiségmódozó-gépszerelő, aki első nemzedékű, 5,25 hüvelykes floppydiszken örözött tartalmat szeretne megnézni. Manapság már alig van PC, amelyben „ötnegyedes” meghajtókészülék található. Ritkaságként még a nyolcvanas években egyedül üdvözítő archíváló megoldásnak tartott képlemezeket olvasó készülék is. Miközben a világ valamennyi fontos könyvtárában kiválóan felszerelt laboratóriumok, restaurátorok gondoskodnak az értékes és pótolhatatlan állomány védelméről, a papír, az írás, a fék megmentéséről, az emberiség kulturális-tudományi kincsének számító, elektronikusán rögzített információk végeles elvesztése fenyeget.

K. L.

Kürtölő

A média kedvenc témája lett az elektronikus aláírás. Mindezt a törvényi szabályozás hozta a felszínre, noha lett volna elég egyéb ok is. Az informatika jövőbeli biztonság szempontjából az nagyon jó. Mármint az, hogy beszédtema lett az elektronikus aláírás.

Hirtelenjében miért nem felel meg a régi, szabadkézi, nem elektronikus aláírásunk?

Az elmúlt néhány ezer évben többé-kevésbé bevált a kézi aláírás, megfélt az elvárásoknak. Egyedi piros, egyedi tinta, egyedi vaspencsételt - volt sok tényező, ami megkülönböztette a fontos dokumentumokat. Csak az utóbbi néhány év technikai fejlődése borította fel ezt a történelmileg megszilárdult helyzetet. A színes fénymásolók és szkennerek elterjedésével gyerekkénték lett az egyedi aláírások sokszorosítása. Az elektronikusán készített dokumentumok módosítása sem okoz ma már semmilyen nehézséget. Mivel a dokumentum csak az alatta lévő aláírással együtt szokott érteket jelenteni, ezek meg külön-külön is könnyen hamisíthatók, már csak emiatt is meg kellett oldani ezt az új keletű problémát: hogyan lehet egy dokumentum és az alatta lévő aláírás eredetiségét biztosítani? Az elektronikus aláírás körül hercehurca azért van, hogy ez a probléma a jövőben ne legyen probléma.

Világosan látni kell, hogy önmagában sem egy dokumentum (például egy szerződés), sem egy dátum, sem egy aláírás nem ér sokat. Ha viszont ezek mind egymásra találunk, akkor már együttesen értéket képviselhetnek, hiteles dokumentum válhat belőlük.

Az informatikai világban már legalább húsz éve létezik mindaz az ismeret és tudományosan kidolgozott módszer, amelynek segítségével a fenti problémát, a számítógéppel készített dokumentum, dátum és aláírás együttesét hiteles dokumentumként lehet kezelni. Mára ez az aláírás nemcsak matematikailag, hanem a gyakorlatban is bizonyítottan működőképes.

Magó az eljárás mégis nehezen magyarázható el, mert tartalmaz néhány nem szokványos elemet. Ilyen például

magó az aláírás. Az elektronikus aláírás fontos része a két igen hosszú számjegy, amelyek viszont köztudott viszonyban sincsenek a számítógépünkkel. Ezeket a számokat az „Elektronikus Közjegyző” fogja eladni nekünk, biztosítva, hogy a világon soha senki más ezekhez ne juthasson hozzá, se véletlenül, se szándékosan. A trükk ezek után mindössze annyi, hogy ha az egyik számmal rejtjelezem a dokumentumot, akkor azt csak és kizárólag a másik számmal lehet visszarejtjelezni (azaz megfejteni).

A fenti alapfogalmakból már össze lehet rakni életszámú mintapéldákat.

1. példa

Elkaldom kedvesemnek az egyik hosszú számomat. Ezek után a nagy Ő szerelmes leveleit csak én tudom elolvasni, mert csak a nálam lévő szám (szakszóval: titkos kulcs) képes a visszafeltérsze.

2. példa

Hitelesítő (azonosító, autorizációs) központok jönnek majd létre világszerte. Így már egyszerű dolog van a vlagyvisztoiki partneremnek, akivel még sose találkoztam, de vásárolni szeretnék tőle az interneten, mert ő árulja legolcsóbban a májusi jeget januári szállításra. Ha kételkedik elhatározásom komolyságában, egyáltalán a létezésemben, akkor a Hitelesítő Központhoz fordul, aki az ismeret adataim (név, munkahely, stb.) alapján elkéri az Elektronikus Közjegyzőtől az egyik számomat (ez a nyilvános kulcs) és megkérüli Vlagyvisztockba, így az általam aláírt szerződést a jégszállító el tudja olvasni (de rajta kívül senki más), és bizalommal küldheti az árut.

Az itt vázlatosan ismertett elektronikus aláírás rendszerét maguk a felfalókák, a MIT, a Massachusetts Institute of Technology matematikusai RSA nyilvános kulcsú rejtjelezésnek nevezték el, saját nevük kedézetükből (R. Rivest, A. Shamir és L. Adleman).

Kürti Sándor

sandor.kurti@kurt.hu

A PANTELÉ A 3.5 GHz-ES frekvencia

► (Munkatársunktól) A Budapesti Hírközlési Felügyelet (BHF) által rendezett árverésen a PanTel Rt. jogosultságot szerzett frekvencia-blokk használatára a 3.5 GHz sávban. A PanTel eddig leginkább a közepes és nagy forgalmi és sávszélességigényeket támazó ügyfelek kiszolgálására törekedett mintegy 3700 km hosszú országos kiterjedésű szál-optikai hálózatára támaszkodva. A 3.5 GHz frekvencia révén azonban most a cég nyithat a kis- és közepes méretű (SME) vállalkozói szegmens irányába is. A frekvenciasáv távközlésben történő alkalmazásának legnagyobb előnye az, hogy ebben az esetben nincs szükség kábelbefejtésre, vagy más szolgáltatók távközlési hálózatainak költséges bérletére. Az új rendszer két legfontosabb alkotóeleme egy minimális kiépítési igénylő bázisállomás és egy szabvány A4-es papírlapnál kisebb fali antenna. „A tervek szerint a PanTel már idén megkezdheti a szolgáltatást ezen a frekvencián. A 3.5 GHz frekvenciasávon az előfizetők sokkal szélesebb körében tudunk egyénre szabott megoldásokat kínálni” – nyilatkozta Jan Mulder, a PanTel Rt. műszaki vezérigazgató-helyettese.

SUNB2B ÉS ARIBA a London Logictól

► (Munkatársunktól) Sajtótájékoztató keretében mutatta be új magyarországi business-to-business termékeit a London Logic. A SunB2B az LLP saját programozói által, a SunSystems vállalatirányítási rendszerére kifejlesztett alkalmazás. A SunB2B egyszerűen alkalmazható megoldás egy cég adatbázisához történő hozzáféréshez, a cég által meghatározott megkötések és szabályok szerint, függetlenül attól, hogy pénzügyről vagy akár marketingadatokról legyen szó. Az Ariba nevű termék csak a cég magyarországi kínálatában új, a különböző termékverziókat a világ 10 legnagyobb vállalatának fele már használja. Az Ariba megoldást nyújt a vállalkozások ellátó láncolatának megfelelő kialakításához, és új bevételi lehetőségek megszerzéséhez az internetalapú kereskedelem területén.

Új 3Com HÁLÓZATI TERMÉKEK

► (Munkatársunktól) A 3Com bővíti nagy sebességű, piacvezető LAN-kapcsolóinak családját, melyekkel főképpen az üzleti szférát célozza meg. Az új termékekkel sajtótájékoztatót ismertették meg az érdeklődő újságírókat. A 3Com SuperStack 3 Switch 4400 toronyba építhető 10/100-as Fast Ethernetes kapcsolóplatform, a SuperStack 3 Switch 4300-as 48 portot kiszolgáló képes 10/100-

Kapcsolat-KONCERT

► (Munkatársunktól) Július esején immár ötödik alkalommal rendezik meg a Kapcsolat-koncertet. A délután fél hatkor kezdődő ingyenes esemény két főtámogatója a Westel és a Nokia. A Budapesti Felvonulási téren a magyar fellépők – többek között Roy & Ádám, Vénusz, United, Kispál és a Borz – mellett két külföldi sztár is jelen lesz: a Kool and the Gang, valamint Melanie C. A hatalmas színpadon magyarországi viszonylatban ritkaságszámba menő technikai feltételek mellett, speciális fény-, hang- és kivetítő-rendszer segítségével várhatóan több százezer élvezhetik majd ezt a könnyűzenei koncertet, mely egyben a Budapesti Búcsú záróeseménye is.

írások

PARKOLÓÓRA

Csodálatos a technika, csak az a baj, hogy az emberiség gyakran haszontalan, sőt kifejezetten káros célokra használja a tudomány vívmányait. A legkártehetőbb találmány a parkolóóra.

Feneketlen bendője iszonyatos mennyiségű pénzért tud elnyelni, amivel csak azt lehet elérni, hogy az autód fennmaradása akkor is sokba kerül, ha a járdá mellett állsz vele. A fondorlatos tudósok úgy szerkesztették meg a parkolóórát, hogy azt ne lehessen becsmarni: hiába próbálkozol sliccgombbal vagy a forgalomból régen kivont jogoszláv (partizános) dínnal, esetleg méretre szabott fémkoronákkal; a masina finnyásabb egy svájci bankpénztárosnál is.

A parkolóóra azonkívül gonosz is: minimum kétórás várakozást engedélyez, ennyi időd van egy megbeszélésre, egy fogászati kezelésre vagy Micikére is. Ha moziba mész, akkor biztosan megbuksz, mert az előadás néhány perccel hosszabb lesz, mint a parkolóidő. Valaha a félrelépő férj azért nézte idegesen az óráját, hogy el ne késsen hazulról, de most persze azt lesti, hogy mikor jár le a parkolóóra. „Bocsánat, de be kell dobnom a parkolóórába!” – ugrik fel a szerencsétlen autós közbeszerzési tender, gyógymasszázs, állami nyelvvizsga vagy békétárgyalás közben, hogy újabb bolusaival eredjen az eltűnt idő nyomába. Mert ha nem, akkor jön a nindentős ember, buzdogni pötyöglet, látszik, hogy rutinos játékos, rengeteg élete van, és máris a szelvéddől alá kerül a nyári mikulászacsokó.

A Mikroszkóp Színpad öltözőjében Körmenyi János panaszkodik:

–Képzőjétek, amíg próbáltunk, kiraktak a kocsmira egy mikulászacsokót, meg egy figyelemzetést, hogy fizessék be 5 ezer forintot! Heller Tamás megnyugtatta, hogy ő naponta három-négy ilyen zacsokót kap, de mindet eldobja. Körmenyi összevonja tekintélyes szemöldökét, de a megoldás neki is tetszik. Néhány hét múlva: –Tamás, eldobtam múltkorit zacsokót, de jött egy hivatalos felszólítás, hogy most már 10 ezret kell fizetnem!

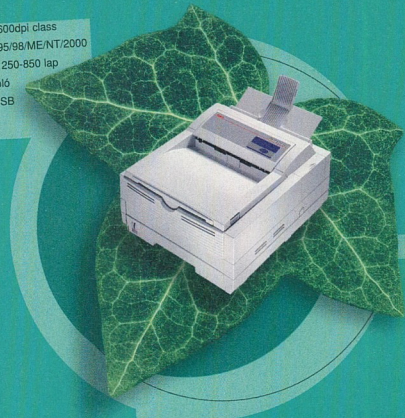
Heller ismét nyugalomra int: ő hetente kap ilyen felszólításokat, de mindet a szemétkosárba dobja; ezt teszi Körmenyi is. –Tomi, megint kaptam egy felszólítást, de most már 40 ezer forintot!...

–Hát Janikám, ezt most már be kell fizetni!..!

Rezső Bámabás

Összeállította:
Rosta Gábor
wbk@comptech.hu

14 lap/perc • 600dpi class
 DOS, Win 3.1/95/98/ME/NT/2000
 4-36 MB RAM • 250-850 lap
 +borítékadagoló
 párhuzamos, USB
 15.000 laphó

**csereakció
 OKIPAGE 14e-re**

Az OKIPAGE 14e vásárlók bármilyen típusú (tintasugaras, mátrix, lézer, pos, LED, thermo, bubble jet, stb.) használt, akár még üzemképtelen nyomtatóját beszámítjuk az új árába **12.000 Ft+áfa-ért.**

ajánlott végfelhasználói ár: **91.900 Ft +áfa**

79.900.- Ft+áfa
 cserekeszülékkel

Ok! Network Solutions
 for a Global Society

OKI

OKI Systems (Magyarország) Kft. 1051 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 12. Telefon 327 4070 Fax 327 4076 e-mail: oki@nyomtato.com www.oki.hu

OKI OKIPAGE PARTNEREK: **BUDAPEST:** DATA KONTOR TRADE KFT. 203-3302 • DUNA ELEKTRONIKA KFT. 237-7299 • FLAG INFORMATIKAI RT. 983-9155 • FOXART KFT. 453-1070
 GRANÁTMÁ TÁM KFT. 315-1797 • HUMANGOFT KFT. 270-7621 • INVENTA KFT. 269-5267/160 • MINOR RENDSZERHÁZ RT. 496-3029 • MŰSZERTECHNIKA RENDSZERHÁZ KFT. 423-477
 PRINTREX BT. 30900-6963 • PROFESSIONÁL KFT. 216-5300 • PUB KFT. 351-9409 • SENZOR KFT. 347-5083 • SPRINT COMPUTER KFT. 342-4707 • **DEBRECEN:** TRACO D KFT. 52500-424 • **EGER:** ANSYS KFT. 36-537-204
GYŐR: MASOLÓGÉPCENTRUM KFT. 96-313-008 • **HÓDMEZŐVÁSÁRHELY:** DELFIN COMPUTER INFORMATIKAI RT. 62-246-810 • **KECSKEMÉT:** BESTCOM KFT. 76-485-119
MÁTÉSZALKA: WANTEX INFORMATIKAI KFT. 44-313-555 • **PÉCS:** LETTCOMP & NEMETI BT. 30-9577-703 • **SOPRON:** TELECOMP KFT. 99-938-555 • **SZEGED:** IRODAGÉP KFT. 62-440-022
SZÉKESFEHÉRVÁR: ITV ALBATECH KFT. 22-500-331 • **SZOLNOK:** WIN-INVESTOR RT. 56-413-088 • **SZOMBATELY:** FLAG SZÁMÍTÁSTECHNIKA KFT. 94-501-890

**LEHET EGY KILÓVAL
 KEVESEBB?**

COMPAQ ARMADA 100S NOTEBOOK.

Most nagyban megkönnyítjük életét: a Compaq Armada 100s a „sok jó ötlet kis helyen is elfér” iskolapéldája. Compaq Armada 100s notebook – AMD K6-2+550Mhz, 64 MB RAM, 13” TFT LCD, 5 GB HDD, 56 Kbps modem, Windows '98 (magyar nyelvű verzió). Legújabb akcióinkban pont egy százszal kerül kevesebbe – 394 ezer forint helyett, mindössze **294 ezer** forintos áron lehet az Ön! Válassza a könnyebbik megoldást a Compaq-tól!

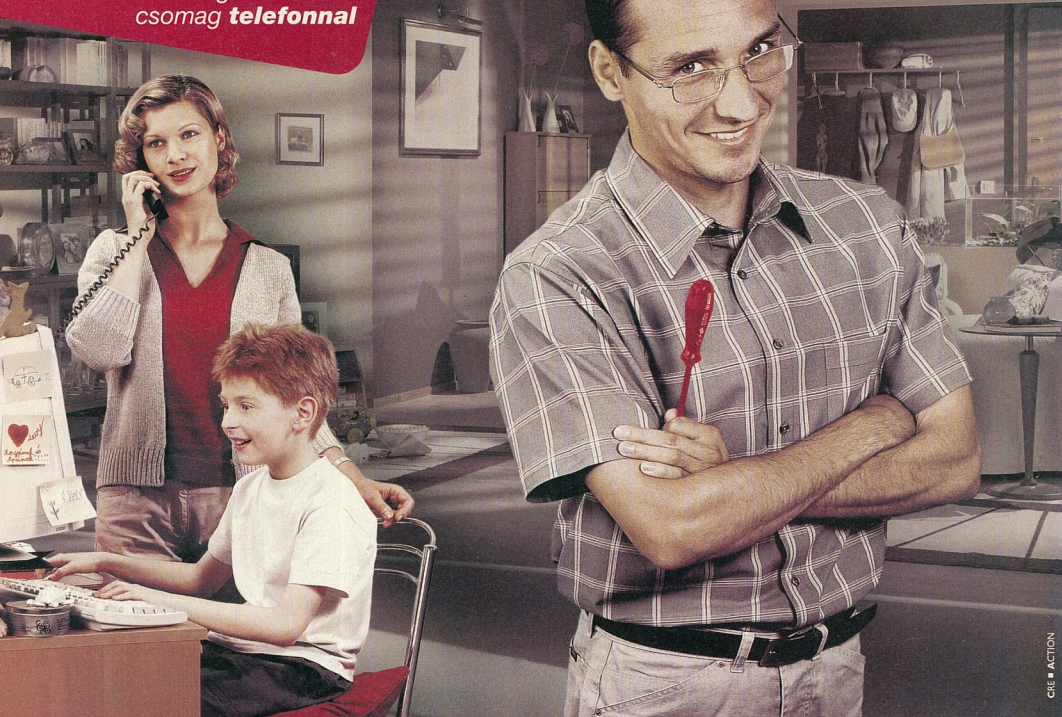
www.compaq.hu
 06-80-266-727

COMPAQ
 Inspiration Technology

© 2001 Compaq Computer Corporation. COMPAQ and the Compaq logo Registered in U.S. Patent and Trademark Office. Inspiration Technology is a trademark of Compaq Information Technologies Group, LP, in the U.S. and other countries.

19 900 Ft

ISDN Szereld magad
csomag **telefonnal**

Tegyük fel!

Tegyük fel, hogy Ön szeretne egy olyan vonalat, amelyen végre egyszerre tud telefonálni és gyorsan internetezni. Tegyük fel, hogy ráadásul sok hasznos szolgáltatást is szeretne igénybe venni! Mi tévő legyen?

Rendelje meg a Matávtól az **ISDN Szereld magad** csomagot! Mi elküldjük az ISDN-csatlakozót, Ön pedig útmutatónk alapján felszereli, csatlakoztatja hozzá a telefont és a számítógépet, majd elvégez néhány alapbeállítást. Ennyit! Utána már csak élveznie kell az ISDN előnyeit: a két digitális vonalat – amelyen egyszerre tud telefonálni és nagy sebességgel internetezni – és a számos kényelmi szolgáltatást.

A ráadás: 10 000 forintnyi forgalmi-díj-kezdmény és kedvezményesen megrendelhető, korlátlan Axeleró internet-előfizetés.

Felteheti a kérdést: mekkora mennyiért? Az **ISDN Szereld magad csomag ISDN-telefonnal** együtt **most csak 19 900 Ft!**

További információk és megrendelés az 1212 ingyenes telefonszámon, a Matáv Pontokban, hivatalos partnereknél és viszonteladóknál, üzletkötőknél.

A megrendeléshez meglévő hagyományos, analóg vonal és a műszaki feltételek megléte szükséges. Az ajánlat a készlet erejéig érvényes.

• **matáv**

a szavakon túl